

Z CIZÍCH REVUÍ

a) Revues francouzské.

Revue militaire française.

Prosinec 1928 č. 90.

Kpt. Minart: La division Exelmans le 28 août 1914. Jde o boj 35. divise 18. armádního sboru 5. francouzské armády, za první bitvy na Guise. Autor pojednává o všeobecné situaci, jež se vyvinula do 28. srpna 1914 u 5. armády, když bylo nařízeno, aby napadla síly nepřítele západně od řeky Guise. Tento rozkaz způsobil řadu přesunů, poněvadž bylo nutno obrátiti frontu na severozápad. Tyto pohyby se uskutečnily 29. srpna, během nichž byl 18. a 3. armádní sbor napaden 10. armádním sborem a gardou, postupující 2. německé armády. Tíhu tohoto boje nesla hlavně 35. divise.

(Pokračování.)

Gen. de Barbeyrac: L'ajustage des feux et de la manœuvre (pokračování). Na praktickém příkladu z války na boji 37. p. divise, složené z elitních francouzských pluků zuavů a střelců, pisatel upozorňuje, jak bylo prakticky užito během operací 8. a 9. srpna 1914 převahy a soustředěné kulometné palby k podpoře manévru. Jako dedukci autor z tohoto příkladu uvádí: zesíliti pěší pluk ještě jednou rotou kulometnou, tedy čtyři roty na místě tři; dále vybudovati silné doprovodné dělostřelectvo, a to na 12 houfnic (minometů) a 4 až 6 doprovodných děl. To ovšem předpokládá zlepšení pozorování a spojení. Vybavit velitele pluku a praporu jistým druhem obrněného automobilu či tanku, který ho rychle a bezpečně donese na místo, z něhož bude řídit boj, a který obstará i nutné spojení.

Npor. Kersnowski: Une mise au point. Jde o studii událostí na východní frontě v r. 1914, při nichž sledování jsou čtenáři většinou odkázáni na německé prameny, které nemluví vždy tak, jak se události skutečně sběhly. Proto autor po podrobné studii ruských pramenů uvádí difference mezi ruskými a německými prameny. Sleduje bitvu u Gumbinnen, Tannenbergu, u Mazurských jezer, u Au-

gustova. Neváhá říci, že Rusové nepřímo vpádem do Východního Pruska přispěli k vítězství na Marně tím, že byly odveleny dva armádní sbory ze západní fronty. Ke konci uvádí počet všech zajatců a válečného materiálu ruské armády a jaké byly ztráty ruských vojk. Počet zajatců hodnotí na 1,600.000 mužů, 3.600 děl. Padlých na 90.000 důstojníků a 1.800.000 vojáků.

Kapitán Perré: La protection des chars dans la bataille. Tanky zasazené do boje, musí býti chráněny, aby mohly vyvinouti maximum své výkonnosti. Ochrana tanků se provádí: letectvem, střelbou protibaterijní, zadýmováním, přidělením vlastního dělostřelectva přímého doprovodu, spoluúčící pěchotou atd.

V ochraně tanků rozlišuje dvě období, a to přibližovací pochod a boj.

Během přibližovacího pochodu až do výchozí základny je třeba tank chrániti proti nepřátelskému letectvu a dělostřelectvu. To znamená chrániti je před pozorováním. Tedy mají pochodovati v noci nebo skrytě s náležitým rozstupem. Hluk má býti zastírán 2—3 nízko létajícími letadly.

Během útoku mohou se jako obrana proti tankům vyskytnouti:

a) umělé překážky všeho druhu, jež musí býti velmi důkladné, proto trvá jejich budování dlouhou dobu a jsou viditelné. Odstraní se dělostřelectvem nebo se provede na ně útok bez tanků a teprve po jich odstranění postupují tanky;

b) minová pole, těm se nejlépe vyhnouti; není-li vyhnouti, tedy ničiti je dělostřelectvem nebo ženijní službou po jich dobytí,

c) palba nepřátelských protitankových zbraní. Tyto střelíjí přímou palbou, a nutno je rychle odstraniti. Tak se může státi jen opět zbraní přímo palci. To je úkol dělostřelectva přímého doprovodu, jež k tomu určí některá děla, nebo je to úkolem doprovázející pěchoty. Dále se používá dýmové clony k zastření tanků a k oslepení nepřátelských pozorovatelů. Má-li se však přijíti do prostoru, kde jsou umístěny nepřátelské baterie, tu

je nejlépe, nechati přejít poslední krycí vlnu terénu před nepřátelským dělostřelectvem vlastní pěchotou, aby zjistila postavení nepřátelských baterií dříve, nežli vyjedou tanky. Prímý útok tanky na baterie nutno vésti obezřetně. Zavádí se způsob zadýmování, které by prováděly tanky vlastními prostředky a tak, bylo-li by na ně stříleno, zakrylo by je clonou dýmu.

Pplk. Grasset: Montdidier le 8 août à la 42 division. Jde o boj 42. divise při ofenzivě 1. francouzské armády na opevněnou posici. V této části je pojednáno o usazení divise na frontě a o přípravě útoku po stránce materiální, výcviku trup a o stránku morální. — (Pokračování.)

Leden—březen 1929, čís. 91—93.

Kpt. Minart: La division Exelmans le 28. août 1914. (Pokrač.)

Franc. 35. p. divise během bitvy u Guise v srpnu 1914 byla s ostatními divisemi 5. armády posunována od východu na západ, aby na křídle udeřily na postupující něm. 2. armádu. Během pochodu však zadní voje franc. 53. divise byly Němci poraženy a ustupují, čímž byl ohrožen bok 35. divise. Její velitel nesplnil daný úkol, nýbrž iniciativně se obrátil na pomoc 53. divisi a zachytil postupující Němce, o čemž uvědomil sousedy a nadřízeného. Je veden spor, jednal-li gen. Exelman správně.

Kpt. Loup: Les population du Maroc.

Pojednání o obyvatelstvu v Maroku, o jeho povaze a hodnotě.

Pplk. Grasset: Montdidier. (Pokračování.)

Jde o boj franc. 42. p. divise v rámci 1. armády během útoku 8. srpna 1918. Práce je velmi podrobná a obírá se jednotlivostmi, jichž je hodně, neboť boj je veden o opevněnou linii. Je vysvětlena příprava útoku a jeho zpracování, tím spíše, že směry útoku jednotlivých divisi byly sblížené. Útočná fronta divise byla na počátku asi 1½ km a postupně se po 7 km postupu rozšiřovala na 3 km, kromě toho se zatácel směr postupu doleva.

To vše přivádělo mnohé obtíže přípravy útoku. Celý útok byl rozdělen na čtyři fáze, z nichž první bylo přiblížení se během dělostřelecké přípravy na ztečnou vzdálenost. Během noci se 7. na 8. srpna 1918 byla zaujata výchozí základna a proveden posun všech záloh dopředu, pro což musila být vybudována řada útočných lávek pro přechod říčky Luce. Průběh dělostřelecké přípravy a její rozmístění jsou vel-

mi dobře líčeny. Velmi dobře je také zachycena spolupráce dělostřelectva s pěchotou. První cíl byl vzat velmi lehce a bez značných ztrát, právě tak i druhý cíl. (Pokračování.)

Gen. Kalafatovič: La rupture du fronte de Salonique en 1918.

Přednáška proslovená k 10. výročí těchto bojů v Bělehradě. Uveřejněna je s předmluvou maršála Franche d'Esperey. Obsah přednášky je všeobecný, proto se v mnohém podobá přednášce gen. Nedělkoviče, která byla též otiskána ve vojenských rozhledech r. 1928.

Pplk. Doumenc: Podzimní automobilní salon 1928.

Gen. Uzac: De l'ancien au nouveau règlement du Service de Santé. (Pokračování.)

Velmi zajímavá studie o zdravotnické službě, zpracovaná na podkladě udávaných zkušeností z poslední války. Studium zkušeností s potíráním epidemických chorob; hlavně zachycena armáda francouzská a jako protiklad armáda srbská. Líčí, jak se zacházelo během poslední války s jednotlivými druhy zranění.

Gen. Faury: Une documentation nouvelle sur la campagne Polono-Russe de 1920.

Kritika knihy gen. Sikorského, jež byla vydána v Polsku v r. 1928 a později přeložena do francouzštiny. Kniha je největší dokument o r. 1920. Gen. Sikorski byl v této válce nejdříve velitelem skupiny v Polesí, později velitelem 5. armády. Zmiňuje se o početním stavu polské armády a přirovnává ji k armádám revolučním. Jejím základem bylo šest divisi příslých z Francie, dobře vyzbrojených a organizovaných. Jinak se skládala z různých formací bývalé armády rakouské, německé a ruské, jež všechny byly poraženy. Kromě toho měla mnoho dobrovolců. Zdá se, že autor zachází příliš daleko, tvrdí-li, že velmi často neuměli vojáci zacházeti se zbraněmi. Výzbroj byla velmi různá, technických prostředků se vůbec nedostávalo, nebylo dosti důstojníků gen. štábu. Štěstím prý bylo, že armáda bolševická byla vybavena podobně.

Velký vliv na taktiku i strategii mělo ohromné bojiště a malé síly vojska. Účinek palby byl velmi neúplný a stávalo se velmi často, že pěchota byla poražena jezdeckým bojem koňmo. Bolševici se však přizpůsobili taktice s obdivuhodnou pružností. Poznali, že v tomto případě nutno voliti směr útoku a zde soustřediti co největší síly. Proto se jim velmi snadno podařilo porazit kordon na polských hranicích a zahájit energické pronásledování v přímém směru na Varšavu.

Kniha je rozdělena na 4 části, a to: polská porážka na hranicích, bitva na Bugu; bitva pod Varšavou a na Narevu, vedená 5. armádou; využití úspěchu polskou armádou. Porážka na hranicích měla ohromný vliv na morálku polské armády. Veřejně mínění bylo otřeseno, konečně nebylo ani mnoho prostředků, jimiž by bylo lze pomoci armádě, která nebyla ještě definitivně organizována a skládala se z mnoha různých pluků a částí.

Proto se ústup od hranic na Bug děl v největší rychlosti a bez odporu. Teprve na Bugu měl být zastaven, nebylo však prostředků; proto linie byla prorážena a ústup pokračoval k Varšavě.

Ovšem již tehdy předvídal maršál Pilsudski manévry, kterým by odrazil bolševiky. Předpokládal, že bolševici budou postupovati přímo na Varšavu a proto chtěl manévrem své severní armády (5.) porazití severní bolšev. křídlo a sraziti je od severu k jihu. Ovšem bolševici musili postupovati hlavními silami na Varšavu. Polský hlavní stan byl o tom přesvědčen, ale nikoli g. Weygand a Henrys (šéf franc. voj. mise v Polsku). Ti usuzovali, že b. budou Varšavu manévrovatí ze severu, proto neměli důvěru v úspěch 5. armády, neboť narazí na veliký odpor. Tak se i stalo. Sikorski nemohl svou armádu ani soustřediti a musil přijmouti bitvu. Ač prorazil střed b. 16. armády, nemohl se postavit na odpor b. 4. armády, jež mu obešla severní křídlo. Byl tedy odražen na Modlin (Novo-Georgievsk). V tu dobu se pozornost Pilsudského obrátila k střední skupině armád (2. a 4. armády), jež nyní po ústupu k Varšavě stály čelem k ústupovým komunikacím b. sil u Varšavy, na řece Wepř. K těmto dvěma armádám soustředil Pilsudski všechny volné síly a prostředky vzaté z jižní fronty, z Halice a z Volyně, jakož i síly nově organizované.

Pilsudski odjel v noci na 13. srpna 1920 z Varšavy do Pulavy k střední skupině armád. Ve Varšavě zanechal permanenci. Na frontě se maršál Pilsudski ujal velení střední skupiny armád, řídil její přípravu a morálně působil na vojska, jež se měla účastniti ofensivy. Celkové vedení vojsk ponechal stranou a staral se výhradně o útočnou skupinu. Autor článku to omlouvá tím, že neměl vhodné tři velitele k vedení všech tří skupin; měl jen dva a těm svěřil po armádě a sám převzal skupinu útočnou. Direktiva k protiútoky byla jednoduchá: pronásledovati severním směrem co nejrychleji možná až do úplného vyčerpání sil lidí i koní. To platilo pro všechny ar-

mády, které se účastnily protiofensivy, 16. srpna začal útok.

B. měli proti střední skupině armád slabou armádní skupinu zvanou Mozyrovu. Ta měla za úkol chrániti jižní bok b. sil, postupujících na Varšavu. Jinak b. postupovali úplně bezstarostně, byli přesvědčeni, že po dvou porážkách nemůže polská armáda nic podnikati. Rozhodně nečekali útok z jihu do týlu; proto byli úplně překvapeni a nekladli žádný odpor.

Postup dvou útočných armád byl velmi prudký a byl prováděn na široké frontě ve všeobecném směru na sever; k nim se připojovaly armády u Varšavy. B. přerušili pod Varšavou útok a zahájili rychlý ústup na východ. Nejhůře to dopadlo s b. 4., 15., 3. a 16. armádou; z těchto armád během několika dní zůstaly jen rozházené neorganizované části v síle od čtyř do brigády, jež se hrnuly na východ, zanechavše všechen materiál v rukou Poláků. Většina z nich byla schytána postupující polskou 4. a 2. armádou, kterým se podařilo odříznouti jim ústup. Ze porážka b. byla úplná, o tom svědčí to, že 2. polská armáda, jež byla na nejvýchodnějším polském křídle, během postupu na sever postoupila během 8 dní o 230 km, t. j. od Włodawy až na hranice Východních Prus, bez zvláštních ztrát a zajala přes 10.000 b. Bolševická armáda se již nezorganizovala k odporu.

Gen. Camon: Une heure tragique de Napoleon. Je to studie jednající o vstupu generála Bonaparta do armády při italských hranicích a o jeho prvních pokusech přiměti Comité de Salut public, aby se konečně rozhodlo pro ofensivní operaci proti silám krále sardinského a proti Rakušanům. Vypracoval plán manévru a soustředění potřebných sil, který odvezl člen sboru zástupců národa při této armádě A. Robespierre do Paříže v červenci 1794. V nastalém převratu, v němž así ofensivní plán hrál též svou úlohu, vzal Robespierre za své a hněv Carnotův se obrátil též proti Bonapartovi, jako jeho průvodci. Dal rozkaz k jeho uvěznění, což bylo provedeno 6. srpna 1794; zůstal vězněn v pevnosti d'Antibes až do 20. srpna. Zatím se přimluví ostatní zástupci národa u této armády o jeho propuštění. Měsíc potom se podařilo Bonapartovi porazití jednu rakouskou divisi u Dego, což znovu upevnilo jeho důvěru. Pak přistoupil k propracování svého útočného plánu, jež přednesl při svém přeložení do Paříže v r. 1795 a uskutečnil v r. 1796. Je zde zajímavá studie srovnání ofensivních plánů do severoitalské nížiny, vypracovaných Napoleonem a gen. Schérem.

Plk. H. Rozet: Une journée de crise a la III. armée Allemande.

Autor článku je u nás velmi dobře znám. Jde o boj svedený dne 28. srpna 1914 mezi III. něm. armádou a částí 9. arm. sboru (marockou divisi) v prostoru Launois. Situace postupující III. německé armády, 12. a 19. arm. sboru, z nichž 19. zůstal asi 15 km ústupem na severovýchod od 12. sboru, byla taková, že po zasazení čelní divise 12. arm. sboru, jež měla malý úspěch proti slabším částem marocké divise, měla být obchváćena zbytkem této divise. Tento zbytek narazil na čelní divisi 19. arm. sboru, právě když vycházela z lesního defilé, a nechybělo mnoho, aby ji úplně zničil. Teprve příchodem nových

posíl a sborového dělostřelectva podařilo se napravit situaci. Ovšem 9. armádní sbor měl nedaleko ještě jednu divisi, kterou však vzhledem na celkovou situaci nemohl poslati do boku 19. něm. sboru, ač stála přímo čelem na tento bok. Jak vel. 9. arm. sboru gen. Dubois sám říká, tento den znamenal opět nevyužitou příležitost k zničení něm. III. armády, o níž se však dá mluvit teprve tehdy, když byla propasena. — Nebylo dosti zpráv o skutečné situaci.

Kpt. Marchand: La vocation coloniale de la France.

Článek pojednává o vývoji francouzských kolonií.

Plpk. gšt. Vejmelka.

b) Revues srbské.

Ratnik.

Ročník XLIV., říjen 1928.

1. Příklad našeho trénu Arnauty v pohoří „Zleby“ 23/11 1915. Od generála Miloše M. Mihajloviče.

Je to příklad, jak se mstí nedostatečná organizace při průchodech soutěskami a nedostatečné zajištění. — Tento historický moment čerpal autor ze světové války za ústupu Srbů v r. 1915 z Peči do Albanie. — Článek je velmi poučný.

2. Poznámky k předpisu o výcviku střelby puškou z 15/9 1924. Od plk. pěch. Gligorie H. Jovanoviče.

V armádě král. Jugoslavie byl vydán nový střelecký předpis, který se značně liší od dosavadního předpisu z r. 1912, zejména v částech „o účinku palby“ a „o úpravě palby“. Autor je toho mínění, že žádný předpis, zejména ne střelecký, nesmí poskytnouti příčinu k různým názorům na jednotlivé články dotčeného předpisu, neboť by to vedlo k chybným závěrům a k pochybné činnosti v míru a za války. — Nový střelecký předpis obsahuje hojně nových názorů a účel tohoto článku je, že autor uvádí a rozbírá jednotlivé důležité věci předpisu, které připouští již diskusi, hlavně z části shora uvedených. Článek je se střelecko-pěchotního hlediska zajímavý, ovšem po prostudování příslušných předpisů, kterých se dotýká.

3. Hygiena v stravování jugoslávské armády a „Předpis o stravování“. — Od pplk. dr. Vlad. Stanojeviče.

V úvodě praví autor, že neplatí již zásada maršála Mořice Saského, podle které spatřoval vítězství v nohou vojína. Podle názoru autora je moder-

ní zásada vítězství v žaludku vojína. Práví, že první a důležitou otázkou je denní otázka stravy, výběr a různost stravy a chutná příprava stravy.

Jak a pokud těmto podmínkám vyhověl předpis jugoslávské armády „o stravování vojska“, o tom se rozpisuje autor velmi krásným způsobem v dalších statických částech. Rozbírá hlavně otázku přípravy chutné a dobré vojenské stravy, otázku vojenských kuchařů a srovnává je zařízení v jugoslávské armádě se zařízení v armádách jiných přichází k úsudku, že je u nich nutná velká náprava.

Rozhořčuje se právem nad zněním jednoho článku předpisu, v kterém stojí, že „je-li strava u trupy dobrá, není třeba pro nemocné vojiny vařit odděleně“. To značí, praví autor, že když u trupy není strava dobrá, tak tu mohou zdraví vojiny jísti, nemocní však nemohou a proto se pak musí vařit odděleně. Tímto způsobem vytýká několik podobných nesrovnalostí uvedeného předpisu.

Přivádí též na přetřes otázku podávání alkoholu u vojska a přimlouvá se za úplné vymýcení alkoholu ze stravování vojska i dokonce jako léku; jako máhradu uvádí zaň cukr a dokazuje to pak na podkladě dokladů.

Dále praví, že předpis o stravování vojska je zastaralý, bez dobrého zdání hygieniků a proto proti moderním pravidlům hygienického stravování vojska; předpis zanedbává a pomíjí přednost různých příprav vojenské stravy, jakož i způsob přípravy stravy a vaření.

Ke konci pak činí návrh, jak si představuje předpis změněný a doplněný.

Článek je pro nás velmi poučný a obsahuje mnohé dobré návrhy i pro nás, zejména co se týká výcviku vojenských kuchařů.

4. Úkol a činnost horského oddílu drinského děl. pluku při průlomů soluňské fronty roku 1918. — Od plk. v. v. Stevy J. Tucoviče.

V článku líčí autor jako tehdejší velitel oddílu v nadpise uvedeného v deníkové formě činnost horského děl. oddílu drinského děl. pluku od 18. srpna 1918 až do 4. října 1918, kdy oddíl přišel do Slavonské Požegy, kdy činnost celé drinské divise byla skončena.

5. Studie o útočných vozzech. Z francouzského přeložil podplukovník Dušan D. Krtič.

Překladatel uvádí zde ve velmi zajímavé studii celkem známé věci o strategickém a širším taktickém významu útočných vozů, jakož i o okolnostech, za kterých se útočných vozů používá v boji za bitvy.

K lepšímu porozumění této studii seznamuje nás autor se složením francouzské divise v hlavních rysech.

Další stati pojednávají o použití útočných vozů a o účasti vyššího velení, o útočných vozzech jako všeobecné záloze vrchního velitelství, o všeobecných pravidlech pro použití útočných vozů, o činnosti útočných vozů při operacích armády, o praporu útočných vozů jako orgánu divise, o záloze útočných vozů, o podmínkách použití útočných vozů za útoku, o velikých jednotkách útočných vozů (pluk a brigáda) a o organizaci útočných vozů.

V pokračování (ve svazku XI a XII) pojednává pak o strategické přepravě jednotek útočných vozů, o taktické přepravě, o ochraně útočných vozů proti prostředkům nepřátelské obrany; uvá-

dí výňatek ze všeobecných pravidel o umístění a použití útočných vozů, o útočných vozzech v obraně a konečně o místech velitelů útočných vozů.

6. Na nepřátelské ústupové linii u Toplika. Od podplukovníka pěch. Milorada M. Radoviče.

Článek je výtah z deníku autora článku, který byl velitelem kulometného oddílu 2. praporu I. jugoslovenského pluku za průlomů soluňské fronty. Článek má význam pro historii uvedeného pluku.

7. Odyseja poručíka bitevní lodi Helmuta von Mücke a jeho lidí. Od korvetního por. Branka K. Milinoviče.

Německá loď „Emden“, která za války měla rušit klidný běh obchodní v koloniích anglických, ležících v indickém oceáně, křižovala od 6. srpna 1914 neustále v tamních vodách. — Velitel lodi v zálivu Direkshonském vysadil oddíl s poručíkem bit. lodi von Mücke, aby rozbořil tamější anglickou stanici, ale příjezd anglické lodi „Sydney“ přerušil tuto úlohu. Po boji, který rozpoutal se mezi oběma lodmi, v kterém Emden podlehl, rozhodl se von Mücke utéci z anglického přístavu na staré bárci „Ajša“ i se svými lidmi. A nyní nastává ona odyseja Indickým oceánem, Cerveným mořem a Arábii, až konečně 23. května 1917 dostihl Cařihradu, kde byl slavnostně uvítán Turky a tamní německou kolonií.

8. Italská válečná škola. Od plukovníka v. v. Miloše Dj. Stankoviče.

Uvádí se zde účel a úkol této školy, jakož i její organizace a učební osnova. Mjr. Valerius Komárek.

LITERÁRNÍ PŘEHLED

A. Spisy české.

Škpt. B. Tefour: Mapa v obrazech. Speciální mapa. V. Praze 1929. Nákladem vlastním. Stran 180 se 160 obrazy. Cena 30 Kč (schváleno MNO. výn. č. j. 15564 — přes 1. odděl. z 16./5. 1929).

Účelem této příručky je naučiti číst mapu; autor se při tom omezuje především na vysvětlení mapy speciální měř. 1 : 75.000, jednak, poněvadž této mapy je netoliko nejvíce užíváno vojáky, ale je i nejznámější a nejrozšířenější mapou v širší veřejnosti, jmenovitě mezi turisty — jednak, poněvadž ten, kdo dovede dobře číst mapu speciální, bude tím spíše rozumět mapě většího měřítka.

Postručném vysvětlení rozdílu mezi mapou topografickou a geografickou, konstrukce a vnější úpravy mapy speciální, věnuje autor největší část knížky vnitřnímu obsahu mapy, vysvětlení značek situačních a znázornění terénu. Velice správně podotýká autor v úvodu, že k dobrému čtení map nestačí jen znalost značek situačních, nýbrž že jen ten může dobře číst mapu, kdo dokonale rozumí znázornění terénu. To jest ovšem právě ta těžší kapitola čtení map, ne dosti snadná k vysvětlení na mapě tak malého měřítka, jako jest mapa speciální. K ulehčení toho úkolu, k vysvětlení jak značek situačních, tak i jednotlivých tvarů terén-